

Savivaldybių žinios

Nr. 10 (949) 2025 m. rugsėjo 22 d.

LIETUVOS SAVIVALDYBĖS 2025

MŪSŲ PRAŠYMAS PAPRASTAS – mažiau emocijų, daugiau dialogo su vietos bendruomenėmis

Romo Gorklio nuotr.

3–5 p.

Rugsėjo 14 d. Šalčininkų rajono savivaldybės meras Zdzisław Palevič (*dešinėje*) kvietė svečius atrasti Šalčios krašto lobius ir džiaugsmus pagrindiniame metų renginyje rajono Derliaus šventėje.

GYVENTOJŲ NUOTAIKOS – RACIONALIOS IR ATSARGIOS.

POKALBIS SU VARĖNOS RAJONO SAVIVALDYBĖS MERU ALGIU KAŠĖTA

6–7 p.

NEEILINIAI ĮVYKIAI JURBARKE, PAGĖGIUOSE IR PAKRUOJYJE

12–13 p.

REGIONINĖS POLITIKOS FORUMAS: KOKIŲ POKYČIŲ REIKIA ŠALIES REGIONAMS?

15 p.

Prezidento darbinis vizitas ir susitikimas su Šalčininkų rajono meru Zdzislavu Palevičiumi prasidėjo nuo apsilankymo Dieveniškų kilpoje.

PREZIDENTO VIZITAS ŠALČININKUOSE: KURIAME SĄLYGAS, KAD REGIONAS TAPTŲ PATRAUKLESNIS

Rugsėjo 16 d., Šalčininkų rajone lankėsi Prezidentas Gitanas Nausėda, pirmoji ponija Diana Nausėdienė ir Prezidento komanda.

Prezidento darbinis vizitas ir susitikimas su Šalčininkų rajono meru Zdzislavu Palevičiumi prasidėjo nuo apsilankymo Dieveniškų kilpoje. Krakūnuose pagerbtas pirmasis po Nepriklausomybės atkūrimo žuvęs pasienietis Gintaras Žagunis. Prie paminklo buvo padėtos gėlės, sukalbėta malda. Prezidentas su žmona taip pat bendravo su vietos gyventojais, domėjosi jų saugumu ir demografinė padėtimi.

Šalies vadovo vizito Šalčininkų rajone metu taip pat vyko atskirų sričių darbo grupių susitikimai, kuriuose dalyvavo Prezidento komandos nariai ir Šalčininkų rajono savivaldybės atskirų sričių specialistai.

Savivaldybės ir jai pavaldžių įstaigų darbuotojai, komunikacijos, švietimo, kultūros, sveikatos specialistai, bibliotekininkai, socialiniai pedagogai dalyvavo gerosios praktikos seminare, kuriame pristatyta Prezidentūros kanceliarijos geroji praktika ir informacinės aplinkos pritaikymas neregiam ir silpnaregiams. Šalčininkų rajono socialinės paskirties įstaigų atstovai, susitikę su Prezidento komandos nariais, aptarė socialinių paslaugų teikimo aktualijas, dalijosi patirtimi, iššūkiais ir gerais pavyzdžiais.

Taip pat aptarti svarbūs švietimo klausimai. Daug dėmesio skirta lietuvių kalbos ir literatūros ugdymo programų turinio bei mokymo metodikos tobulinimui, diskutuota ir apie valstybinius brandos egzaminus. Iškelta mokyklų tinklo tema: akcentuotas poreikis koreguoti mokyklų tinklo kūrimo taisyklės bei mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašą, kad visi vaikai turėtų lygias galimybes mokytis gimtąja kalba arčiau namų. Dėmesys skirtas įtraukiam ugdymui ir būtinam

specialistų rengimui. Be to, aptarta mokinių pavėžėjimo problema, nes reikalingas papildomas finansavimas naujiems autobusams įsigyti ir esamiems atnaujinti. Kalbėta apie sporto infrastruktūrą – išryškėjo poreikis daugiafunkcei sporto salei su tribūnomis, talpinančiomis apie tūkstantį žiūrovų, bei universalioms sporto aikštelėms su bėgimo takeliais prie Šalčininkų rajono gimnazijų. Prezidentūros atstovai lankėsi ligoninėje, poliklinikoje ir visuomenės sveikatos biure.

Į Šalčininkų rajoną atvykusi pirmoji ponija Diana Nausėdienė lankėsi rajono viešojoje bibliotekoje ir socialinių paslaugų namuose Čiužiakampyje. Ją lydėjo Šalčininkų rajono vicemeras Valdemaras Sliževskis. Šalčininkų viešosios bibliotekos direktorė Olga Mažeikio supažindino Dianą Nausėdienę su įstaigos veikla, filialais, kurie išsaugoti kiekvienoje seniūnijoje ir atlieka kultūrinį ir socialinį vaidmenį kaimo gyvenvietėse.

Čiužiakampyje įsikūrę socialinių paslaugų namai rūpinasi jautria Šalčininkų rajono bendruomenės dalimi – senoliais, pastogės neturinčiais ir socialinių įgūdžių stokojančiais gyventojais. Šiuo metu ilgalaikės globos skyriuje gyvena 29 asmenys, 19 gyventojų organizuojama socialinė priežiūra savarankiško gyvenimo namuose, be to, viename iš korpusų apgyvendinti Ukrainos karo pabėgėliai. Diana Nausėdienė turėjo progą pakalbėti apie šiuose namuose organizuojamą laisvalaikį, pomėgius ir tarpusavio santykius.

Nepaprastai šiltas ir palaikantis buvo Dianos Nausėdienės susitikimas su karo pabėgėliais iš Ukrainos. Šiuo metu Socialinių paslaugų namuose jų gyvena 17. Direktorius Mečislavas Zareckio teigimu, jie stengiasi pritaipyti Lietuvoje: susiradę darbus, mokosi lietuvių kalbos,

vaikai lanko Šalčininkų „Santarvės“ gimnaziją, dalyvauja konkursuose, turi draugų, bendrauja su vietos gyventojais.

Prezidento Gitano Nausėdos susitikime su savivaldybės meru Zdzislavu Palevičiumi ir jo komanda aptarti aktualiausi savivaldybės klausimai – kelių infrastruktūros būklė ir finansavimas, centrinės valdžios pagalba pritraukiant investicijas, švietimo organizavimo sąlygos tautinių mažumų savivaldybėse, taip pat papildomos kompensacinės priemonės savivaldybėms, kurių teritorijoje veikia kariniai poligonai.

Prezidentas taip pat lankėsi Rūdninkų kariniame poligone, kur šiuo metu vyksta intensyvūs infrastruktūros įrengimo darbai, skirti priimti Vokietijos brigadą. „Rūdninkų poligonas yra strateginės reikšmės objektas. Džiaugiuosi, kad darbai vyksta greičiau nei numatyta, ir netrukus čia bus dislokuota Vokietijos brigada. Tai – svarbus žingsnis stiprinant Lietuvos saugumą ir aiškus mūsų glaudaus bendradarbiavimo su Vokietija įrodymas“, – sakė Prezidentas.

Rūdninkuose formuojama karinė infrastruktūra prilygs vidutinio dydžio miesteliui – čia bus dislokuoti ir karinį rengimą atliks 4 tūkstančiai karių. „Kartu su mūsų sąjungininkais stipriame gynybos pajėgumus, kuriame sąlygas, kad regionas taptų patrauklesnis ekonomikai, investicijoms ir bendruomenės gyvenimui“, – pabrėžė Prezidentas.

Vizito pabaigoje Prezidentas susitiko su Šalčininkų rajono bendruomene Baltojoje Vokėje, kur aptarė gyventojams aktualius klausimus.

„Šalčininkų kraštas mums buvo nepaprastai svetingas – visur jautėme turtingą kultūrą, pagarbą tradicijoms, bendruomeniškumą ir stiprų ryšį tarp kartų“, – kalbėjo Prezidentas.

Parengta pagal savivaldybės inf.

Pagrindinę Šalčininkų miesto aikštę puošia poeto Adomo Mickevičiaus paminklas. Ant paminklo įrašyta paskutinė A. Mickevičiaus baladės „Romantika“ eilutė lietuvių ir lenkų kalbomis: *Žvelgk širdimi į širdį.*

Zdzisław PALEVIČ
Šalčininkų rajono savivaldybės meras

MŪSŲ PRAŠYMAS PAPRASTAS – MAŽIAU EMOCIJŲ, DAUGIAU DIALOGO SU VIETOS BENDRUOMENĖMIS

Kokie įgyvendinti ar įgyvendinami projektai, kokie planai, kokios problemos neramina – šiais ir kitais klausimais kalbamės su Šalčininkų rajono savivaldybės meru Zdzisław Palevič.

Gerbiamas mere, šiuo metu viena svarbiausių šalies temų – saugumas. Šalčininkų rajonas saugo netrumpą ES ir NATO išorinės sienos atkarpą, kasant geopolitinei situacijai, kokios šalčininkiečių nuotaikos?

Žmonės su nerimu stebi situaciją, tai natūralu. Mūsų rajonas turi savo specifiką – dalis gyventojų turi ryšį su kaimynine Baltarusija, yra giminystės, darbo, kasdienio bendravimo istorijų. Bet kartu matau brandą ir ramybę: remiame Lietuvos saugumo politiką, laikomės taisyklių ir darome tai, ką privalome padaryti, kad rajonas būtų pasirėngęs. Mano principas – kuo mažiau emocijų, kuo daugiau darbo ir atviro kalbėjimosi su bendruomene.

Kokie pokyčiai stiprinant išorinę sieną reikalingi tiek iš Lietuvos, tiek iš ES, tiek iš NATO pusės?

Sienos apsauga – valstybės reikalas. Ją stiprinti reikia, bet protingai: sprendimai turi būti aiškiai paaiškinti žmonėms ir kuo mažiau trikdyti kasdienį gyvenimą. Mūsų prašymas paprastas – daugiau dialogo su vietos bendruomenėmis, geresnė infrastruktūra pasienie-

čiams ir tarnyboms, o savivaldybėms – tikslinga parama civilinės saugos priemonėms. Stipri valstybės siena ir ramūs gyventojai – suderinami dalykai, jei darbus darome atsargiai ir pagarbiai.

Jei kiltų karinis konfliktas, ar rajono gyventojai žino, kaip elgtis, kur turėtų ieškoti prieglobsčio, kaip būtų sprendžiamas aprūpinimo geriamuoju vandeniu, maistu klausimas?

Dirbame tam, kad žmonės žinotų, kur eiti ir ką daryti. Turime patvirtintus priedangų ir kolektyvinės apsaugos statinių (KAS) sąrašus: pagal poreikį priedangų reikia 11 965 gyventojams, turimo priedangų ploto pakanka 15 022; KAS poreikis – 13 491, numatyta 14 619 vietų. Rajone veikia 22 gyventojų perspėjimo sirenos. 2025 m. skyrėme 217 tūkst. eurų civilinei saugai – geriamojo vandens užtikrinimui alternatyviais būdais, vandens gręžinių apsaugai, elektros generatoriams ir pan. Vykdomė projektą „Priedangų infrastruktūros plėtra“ – atnaujinamos 5 priedangos, jos talpina 1 592 žmones; projekto vertė beveik

200 tūkst. eurų, o savivaldybė dar prisidės apie 100 tūkst. eurų. Be to, atnaujiname valdymo, evakavimosi ir priėmimo planus, dalyvaujame valstybinėse pratybose – tai padeda visoms tarnyboms veikti vieningai.

Skelbiama, kad Prancūzija rengia karo ligonines, o kaip yra Šalčininkų rajone?

Karo padėtis – ypatinga teisinė padėtis, kai savivaldybės darbas pertvarkomas taip, kad būtų užtikrintos gyvybiškai svarbios funkcijos. Sveikatos apsaugos sistemos organizavimas karo metu – valstybės ir Lietuvos kariuomenės, taip pat Sveikatos apsaugos ministerijos atsakomybė. Mūsų, kaip savivaldybės, vaidmuo – logistika, patalpų ir išteklių parengimas, savanorių sutelkimas, nuolatinis ryšys su gydymo įstaigomis. Esame pasirėngę padėti, kai tik bus priimti nacionaliniai sprendimai.

Savivaldybių žinios

„Savivaldybių žinios“ leidžiamas nuo 1996 m.
Markučių g. 15, LT-11347 Vilnius,
el. p. info@savzinios.lt, interneto svetainė www.savzinios.lt
Direktorė Lina Belevičienė, tel. 8685 39454,
redaktorius Romas Gorklys, tel. 8685 39452,

Facebook savzinios leva Cataldo,
cataldoieva@gmail.com

Tiražas 3500 egz.
ISSN 1392-2467

Mūsų partneriai
STRUCTUM
Mano Kraštas

Rugsėjo 8 d. Lenkijos Respublikos Prezidentas Karol Nawrocki su darbo vizitu lankėsi Lietuvoje. Po susitikimo su Prezidentu Gitanu Nausėda, vakare Lenkijos Respublikos ambasadoje Karol Nawrocki susitiko su Lietuvos lenkų bendruomenės atstovais. Susitikime dalyvavo ir Šalčininkų rajono meras Zdzisław Palevič (dešinėje).

Kokia šiuo metu apskritai sveikatos apsauga Šalčininkų rajone? Kas džiugina, kas neramina?

Šalčininkų rajono sveikatos priežiūros sistema užtikrina pagrindines paslaugas gyventojams, sveikatos apsaugos situacija rajone vertinama kaip stabili. Veikia tiek pirminės, tiek antrinės sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios savivaldybės pavaldumo bei privačios gydymo įstaigos, todėl gyventojai turi galimybę rinktis paslaugų teikėją pagal poreikį.

Džiugina, kad plečiasi paslaugų spektras – vis daugiau įstaigų įdiegia naujas, bendruomenei itin svarbias paslaugas. Pastaraisiais metais pradėtos teikti vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios reabilitacijos paslaugos, gyventojai gali gauti angiochirurgo konsultacijas. Šios paslaugos padeda laiku diagnozuoti sveikatos sutrikimus, trumpina gydymo laukimo laiką bei didina pacientų pasitenkinimą.

Didžiausi iššūkiai, su kuriais susiduria rajono gydymo įstaigos, išlieka personalo trūkumas, ypač gydytojų specialistų ir slaugos personalo.

Ateityje numatoma toliau plėsti specializuotų paslaugų spektrą; gerinti paslaugų prieinamumą; stiprinti sveikatos priežiūros įstaigų materialinę bazę pasitelkiant ES paramą; skatinti jaunų specialistų pritraukimą į rajoną.

Neseniai nuskambėjo mokyklinis skambutis, palyginti su praėjusiais metais į klases susirinko toks pat vaikų skaičius ar juntama mokinių mažėjimo tendencija?

Mokinių ir klasių skaičius sumažėjo, tačiau džiugina tai, kad priešmokyklinukų skaičius nemažėja. 2025 m. rugsėjo 1 d. rajono bendrojo ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose mokosi 4776 mokiniai.

Jūsų rajone veikia ir lietuviškos, ir lenkiškos ugdymo įstaigos, kaip jose keičiasi mokinių skaičius?

Šalčininkų rajono savivaldybės mokyklų tinklas yra išskirtinis – beveik kiekvienoje rajono vietovėje veikia mokyklos, kuriose ugdymas vyksta dviem ar net trimis skirtingomis kalbomis. Rajone persipina du mokyklų tinklai – Savivaldybės ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pavaldumo.

Rajone veikia 7 ugdymo įstaigos lietuvių mokomąja kalba: 6 gimnazijos ir 1 pagrindinė mokykla; 10 ugdymo įstaigų lenkų mokomąja kalba: 8 gimnazijos, 1 pagrindinė mokykla ir 1 mokykla-daugiafunkcis centras; 2 ugdymo įstaigos rusų mokomąja kalba: 1 gimnazija ir 1 pagrindinė mokykla.

Ikimokyklinis ugdymas organizuojamas 6 iš 7 įstaigų lietuvių ir lenkų kalbomis, o vienoje – tik lietuvių kalba. Savivaldybė užtikrina kiekvieno gyventojo teisę mokytis gimtąja kalba arčiausiai jo gyvenamosios vietos. 2025–2026 mokslo metais Savivaldybės pavaldumo mokyklose mokysis lietuvių mokomąja kalba 739 mokiniai, lenkų mokomąja kalba – 2110 mokinių.

Gerbiamas mere, pagal išsilavinimą esate pedagogas, kas Jums šiuolaikinėje švietimo sistemoje kelia didžiausią susirūpinimą?

Nuolatinės reformos. Gyvenimas keičiasi, atsiranda naujos technologijos – savaime suprantama, kad švietimas negali stovėti vietoje. Tačiau pokyčiai švietimo sistemoje turi būti itin apgalvoti ir pamatuoti.

Pirmiausia būtina tinkamai pasirengti. Prieš įvedant atnaujintas programas reikia parengti vadovėlius, metodinę medžiagą, apmokyti mokytojus, sudaryti galimybę viską išbandyti bandomuoju laikotarpiu. Tik tuomet galima pereiti prie įgyvendinimo. Tas pats galioja ir brandos egzaminams. Skubotumas įneša tik chaosą.

Ypač neramina situacija dėl mokytojų rengimo – trūksta fizikų, chemikų, matematikų, lietuvių kalbos ir literatūros, lenkų kalbos ir literatūros mokytojų. Įgyvendiname įtraukijį ugdymą, tačiau stokojame psichologų, specialiųjų pedagogų, logopedų.

Kaip merą mane taip pat neramina mokyklų komplektavimo problemos ir mokymo lėšų paskirstymo metodika. Teisės aktai turi atsižvelgti į regionų specifiką – tai ypač svarbu mūsų rajonui, nes turime mokyklų su skirtingomis mokymo kalbomis, o visiems vaikams privalome užtikrinti vienodas ugdymo sąlygas.

Dėkoju už pokalbį.

Kalbino Justė Brigė

TRADICIJA, JUNGIANTI KARTAS

Daugiau negu 20 metų Šalčininkų rajone Derliaus šventėje puoselėjamos dėkingumo už duonos kepalą, bendros maldos ir meilės žemei tradicijos, o kartu perduodamos protėvių žinios, rūpestingai saugomi tradiciniai šokiai ir dainos, stiprinamas bendruomeniškumas ir gilinami kaimo gyventojų ryšiai, ugdomas darbštumas.

Šiomet, kaip ir kasmet, pasidžiaugti Šalčininkų Derliaus švente atvyko gausios Šalčininkų rajono savivaldybės užsienio partnerių delegacijos, Seimo nariai, atstovai iš Lenkijos ambasados Lietuvoje, vyriausybės. Iškilmingas Šv. Mišias aukojo Šalčininkų Šv. apaštalo Petro parapijos klebonas Stanislav Matiukevič ir vikaras Miroslav Jonas Domanskij.

Šalčininkų rajono savivaldybės meras Zdzisław Palevič, kviesdamas svečius atrasti Derliaus šventės teikiamus džiaugsmus, atkreipė dėmesį, kad ši šventė Šalčininkuose turi ypatingą reikšmę. Visų pirma, tai padėka Dievui ir visiems žemdirbiams už sunkų darbą. Kartu ši šventė yra draugiškų kaimynų, giminaičių ir bičiulių susitikimų vieta.

Derliaus šventės pradžioje pašventinti seniūnijų pabaigtuvių vainikai. Šiomet I vietą konkurse „Gražiausias pabaigtuvių vainikas“ užėmė Baltosios Vokės ir Šalčininkų seniūnijos. Seniūnijų kiemeliuose vyko tradiciniai seniūnijų pristatymai. Šalčininkų kultūros

centras kvietė į parodomąsias šakočio kepimo, šiaudų rišimo, medienos drožybos, kopūstų rauginimo, sūrio spaudimo, sviesto mušimo, svogūnų rišimo, senovinio drabužių lyginimo edukacijas. Dieveniškų istorinis regioninis parkas organizavo dirbtuves „Kukutis – tituluotas šnekutis“.

Paskelbti konkurso „Metų ūkis“ geriausieji rajono ūkininkai, apdovanoti konkurso „Gražiausia sodyba“ nugalėtojai ir dalyviai. Padėkos įtektos Šalčininkų rajono seniūnijų seniūnams už nuostabius kiemelius – tai Derliaus šventės tradicija ir neatsiejama dalis.

Pagrindinėje scenoje koncertavo Šalčininkų ir svečių iš Lenkijos žvaigždės.

„Nuostabios Derliaus šventės akimirkos liko daugelyje fotoaparato ir telefonų, tad prisiminimai tikrai dar ilgai neišblės. Atsisveikiname dar vieneriems metams ir jau nekantriai laukiame kitų metų pramogų ir koncerto. Dėkojame Šalčininkų kultūros centrui už apgalvotą ir turiningą programą, už pramogas ir nuotaiką, už skanėstais kvepiančią mugę, už tai, kad kiekvienas čia galėjo atrasti tai, kas labiausiai patinka. Taip pat reiškiamo padėką seniūnams ir jų darbštiems pagalbininkams, kad mūsų Derliaus šventė buvo unikali“, – rašoma Šalčininkų rajono savivaldybės vadovų padėkoje.

Parengta pagal savivaldybės inf.

Apdovanoti konkurso „Gražiausia sodyba“ nugalėtojai.

Eišiškių seniūnas su komanda.

„Gražiausias pabaigtuvių vainikas“ Baltosios Vokės vainikas.

Dieveniškų seniūnijos bendruomenė.

- ♦ Šalčininkų rajonas ribojasi su Vilniaus, Trakų ir Varėnos rajonais, pietuose ir rytuose rajono ribos sutampa su Lietuvos – Baltarusijos valstybine siena.
- ♦ Rajone gyvena apie 30 tūkst. gyventojų: apie 78 proc. lenkų, 11 proc. lietuvių, apie 5 proc. rusų, 3 proc. baltarusių ir 3 proc. kitų tautybių gyventojai.
- ♦ Savivaldybės teritorijoje yra 3 miestai: Baltoji Vokė, Eišiškės ir Šalčininkai, 3 miesteliai – Dieveniškės, Jašiūnai ir Turgeliai, 450 kaimų. Savivaldybėje yra 13 seniūnijų.
- ♦ Didžiausias miškų masyvas – Rūdninkų giria. Per rajoną teka Merkys ir jo intakas Šalčia.
- ♦ Savivaldybės herbas patvirtintas 2000 m., susideda iš dviejų dalių. Viršutinėje skydo dalyje mėlyname fone sukryžiuoti du raktai – tai Šv. apaštalo Petro raktai, katalikiško krašto simbolis. Apatinėje dalyje – raudoname fone – riešutų kekė, simbolizuojanti įvairių tautų, gyvenančių Šalčininkų rajone, vienybę ir brolybę.
- ♦ Lankytinos vietos: Memorialinė vieta Gintarui Žaguniui atminti; Pavlovo respublika; Jašiūnų dvaro muziejus; Liaudies tapytojos Anos Krepštel muziejus ir kt.

Merkinės kryžių kalnelis – didžiausias memorialas Lietuvos partizanams, žuvusiems už Lietuvos laisvę kovose su okupacine sovietų valdžia. 1945–1953 m. šioje vietoje buvo užkasami enkavedistų ir sribų nužudytų Dainavos krašto partizanų kūnai.

Algis KAŠĖTA
Varėnos rajono savivaldybės meras

GYVENTOJŲ NUOTAIKOS – RACIONALIOS IR ATSARGIOS

Taip varėniškių nuotaikas kaistant geopolitinei situacijai apibūdino Varėnos rajono savivaldybės meras Algis Kašėta, kai su juo kalbėjomės apie pasienio rajono gyvenimą, švietimą ir rudens darbus.

Gerb. mere, kuo Varėnos rajonui ypatinga ši jau pasibaigusi vasara?

Ši vasara buvo aktyvi tiek kultūriniu, tiek infrastruktūriniu požiūriu: turėjome gausų renginių kalendorių rajono miesteliuose, stiprėjo bendruomeniniai projektai ir kryptinga veikla didinant turizmo srautą bei vietos verslo galimybes.

Kuo šis ruduo rajonui turtingas? Galbūt jau galite pasidžiaugti įgyvendintais ar įgyvendinamais projektais, regioniniais pokyčiais?

Ruduo tradiciškai būna pats darbymečio įkarštis. Šiais metais patvirtinome didžiausią istorijoje savivaldybės biudžetą, todėl turime daugiau galimybių investuoti į vietinę infrastruktūrą, švietimą ir socialines paslaugas. Taip pat tęsiami įvairūs vietos projektai. Šiuo metu atnaujinamos Varėnos „Ryto“ progimnazijos patalpos, pritaikant jas asmenims su negalia ir visos dienos mokyklos veikloms. Baigiamo atnaujinti Senosios Varėnos Andriaus Ryliškio pagrindinės mokyklos erdves, pritaikant jas visos dienos mokyklos veiklai.

Jau patvirtinti projektiniai pasiūlymai ir gautas leidimas modernizuoti Varėnos „Ąžuolo“ gimnazijos pastatus, pastatyti naują valgyklos

priestatą ir juos pritaikyti asmenims su negalia.

Kitais metais bus pradėti Varėnos „Merkio“ gimnazijos Merkinės Vinco Krėvės skyriaus pastatų pritaikymo asmenims su negalia darbai.

Įgyvendinamas projektas „Nestacionarių socialinių paslaugų socialinę atskirtį patiriančioms asmenims plėtra Varėnos rajono savivaldybėje“. Projekto tikslinė grupė – asmenys, turintys intelekto ir (ar) psichikos negalią (įskaitant vaikus, turinčius raidos ir (ar) kitų sveikatos sutrikimų), dėl kurių jiems reikalinga ilgalaikė pagalba. Varėnos socialinių paslaugų centre jau įrengtos socialinės dirbtuvės, šiuo metu vyksta Kompleksinių paslaugų centro remonto darbai, planuojama įsigyti butus, kuriuose bus teikiamos apsaugoto būsto paslaugos, suprojektuoti Savarankiško gyvenimo namai.

Šiuo metu atnaujinamos VšĮ „Varėnos sveikatos centro“ patalpos, pritaikant jas pirminės priežiūros (šeimos medicinos ir kt.) bei antrinės priežiūros (ambulatorinių specializuotų, dienos chirurgijos, dienos stacionaro, skubiosios medicinos pagalbos) paslaugoms teikti; pradedame Varėnos globos namų teritorijos sutvarkymo darbus, pritaikant erdves senjorams aktyviai leisti laiką; vyksta istorinio Vazos namo

atkūrimo ir kultūros turinio prieinamumo didinimo rangos darbai Merkinėje, rengiamas Varėnos sporto centro naujos sporto salės, verslo bendradarystės erdvių ir Atviro jaunimo centro techninio darbo ir daug kitų projektų, kurių bendra vertė siekia 41 mln. eurų.

Paminėjote mokyklų modernizavimą, o kokia situacija su rajono švietimo įstaigomis?

2025 m. mokyklų tinklas nekito. Jau nuo 2024 metų rugsėjo 1 dienos Varėnos rajono savivaldybės ugdymo įstaigų tinklą sudaro 12 biudžetinių įstaigų, teikiančių ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio, neformaliojo ugdymo programas: 2 gimnazijos, 1 progimnazija, 2 pagrindinės mokyklos, 3 daugiafunkciai centrai, 2 ikimokyklinio ugdymo įstaigos, kurių viena turi skyrių, Jadvygos Čiurlionytės menų mokykla, Švietimo pagalbos įstaiga – Švietimo centras su Pedagoginių psichologinių paslaugų skyriumi, neformaliojo vaikų ugdymo skyriumi, Atviro jaunimo centru.

2025 m. rugsėjo 1 d. savivaldybės ugdymo įstaigose ugdomi 2 194 mokiniai, iš jų 1 675 mokiniai mokosi pagal bendrojo ugdymo programas, 122 – pagal priešmokyklinio

ugdymo programą ir 397 – pagal ikimokyklinio ugdymo programą.

Didėja specialiųjų poreikių turinčių mokinių skaičius. Ugdymo įstaigose jų ugdoma 184, iš jų 98 didelių ir labai didelių, 86 vidutinių specialiųjų poreikių turintys mokiniai.

Varėnos rajonas saugo netrumpą ES ir NATO išorinės sienos atkarpą, kaistant geopolitinei situacijai, kokios varėniškių nuotaikos?

Varėnos rajonas ribojasi su Baltarusija ir dalis rajono priklauso pasienio zonai, todėl čia jaučiau reaguojama į geopolitinius svyravimus. Gyventojų nuotaikos – racionalios ir atsargios: daug kas pasitiki valstybės sienos apsaugos pareigūnais, o Savivaldybė bendrauja su atitinkamomis tarnybomis ir bendruomene dėl saugumo priemonių ir informavimo.

Jeį prasidėtų karinis konfliktas, varėniškiai turi kur pasislėpti, ar kaip senais laikais didžiausias dzūkų prieglobstis – miškas, jei dar nėra labai iškirstas?

Miškai – mūsų krašto branginamas išteklius, bet jų nebūtina romantizuoti kaip apsaugos priemonės karinėje situacijoje. Turime parengę numatytą priedangų skaičių. Civilinės saugos, ekstremaliųjų situacijų ir evakuacijos klausimai sprendžiami organizuoti pagal civilinės saugos planus – Savivaldybė turi 2024–2026 m. ekstremaliųjų situacijų priemonių planą ir civilinės saugos priemones, kurių tikslas – gyventojų saugumas, informavimas ir koordinuotas reagavimas. Gyventojams rekomenduotina laikytis oficialių nurodymų.

O ar savivaldybėje yra apgalvotos geriamojo vandens ir maisto tiekimas, jei kiltų karinis konfliktas?

Savivaldybė turi pasirengimo priemones ekstremalioms situacijoms, esame sudarę veiksmų planus, o gyventojams primename pasiruoti asmenines minimalias atsargas (vanduo, maistas, vaistai) pagal civilinės saugos rekomendacijas.

Skelbiama, kad Prancūzija rengia karo liginines, o kaip yra Varėnos rajone?

Varėnoje yra Varėnos sveikatos centras, taip pat palaikomas ryšys su regioninėmis sveikatos įstaigomis, kad prireikus būtų galima koordinuoti medicininės priemonės. Tačiau Sveikatos centro veiklos pobūdis skiriasi nuo karo lauko liginės koncepto – tokios mobilios struktūros dažniausiai organizuojamos ir koordinuojamos valstybės / karinės medicinos institucijų lygmenyje.

Jūsų manymu, ar pakankamas Lietuvos valdžios, ES dėmesys pasienio regionams, gal ko pasigendate?

Dėmesys pasienio regionams yra nuolatinė

tema. Pastebime ir valstybės iniciatyvas, ir ES paramos galimybes, bet tendencija yra tokia: kai didėja grėsmės ar geopolitinis spaudimas, resursai ir dėmesys intensyvėja. Vietos lygmeniu visada siekiame daugiau aiškumo ir nuoseklaus finansavimo ilgalaikiams investiciniams projektams (infrastruktūra, socialinės paslaugos, ekonominis tvarumas). Būtų vertinga dar tvirčiau koordinuoti sprendimus, kurie stiprintų gyventojų saugumą pasienyje.

Kaip Varėnos rajonui gali atsiliepti mokesčių reforma?

Mokesčių reforma, priimta ir įgyvendinama nacionaliniame lygmenyje, keičia tiek gyventojų, tiek verslo mokesčius, PVM, pelno mokesčio tarifus ir kt. Tai turi įtakos tiek gyventojų disponuojamai perkamajai galiai, tiek savivaldybių pajamų struktūrai. Lietuvos savivaldybių asociacija yra viešai išreiškusi susirūpinimą, kad kai kurie pakeitimai sumažina savivaldybių savarankiškas pajamas arba keičia finansavimo modelį – todėl mes, kaip savivaldybė, stebime procesus ir vertiname, kaip tai paveiks mūsų biudžetą ir galimybes investuoti į vietos paslaugas.

Dėkoju už pokalbį.

Kalbino Justė Brigė

„PAMACYK MIŠKO SPALVAS VARĖNOJE“!

Kasmet, rudenį išėjus į Dzūkijos miškus, Varėna tampa Grybų sostine. Čia, viename miškingiausių Lietuvos kraštų, jau beveik tris dešimtmečius rengiama Grybų šventė – renginys, suburiantis tūkstančius žmonių iš visos Lietuvos ir užsienio. Tai šventė ne tik grybautojams ar gamtos mylėtojams – tai vientisas kultūrinis ir bendruomeninis įvykis, kuriame susilieja gamta, žmogus ir menas.

„2025 metų Grybų šventė, vykusį rugsėjo 13 dieną, buvo dar ypatingesnė. Šiemet ji kvietė ne tik varžytis čempionate ieškant grybų ar vaišintis grybiene, bet ir

pasinerti į šventės temą – „Pamacyk miško spalvas!“, kuri ragino iš naujo atrasti Dzūkijos peizažų grožį, pajusti gamtos ritmą, susitikti su kultūra, gyva bendruomene ir, be abejo, paminėti reikšmingą sukaktį – M. K. Čiurlionio 150-ąsias gimimo metines“, – sako Varėnos rajono savivaldybės meras Algis Kašėta.

Šiemet, 22-ąją kartą, Lietuvos grybavimo čempionatas vyko etnografiniame Zervynų kaime. Grybavimo čempionais tapo komanda „Dzūkuciai“, kuri surinko 44 kg grybų.

Varėnos rajono savivaldybės meras Algis Kašėta ir administracijos direktorė Vilma Miškinienė įteikė čempionato pagrindinį prizą komandai „Dzūkuciai“ iš Varėnos.

Ypatingo dėmesio sulaukė Varėnos rajono Merkinės seniūnijos kiemelis su seniūnų Gintautu Tebėra (antras iš dešinės) ir jo komanda.

Savivaldybės vicemeras Alvydas Verbickas šiltai pasitiko naująją Prancūzijos ambasadorę Lietuvoje p. Lucie Stepanyan, pirmą kartą atvykusią į Grybų šventę.

REGIONINĖS POLITIKOS FORUMAS: KOKIŲ POKYČIŲ REIKIA ŠALIES REGIONAMS?

Rugsėjo pradžioje Bistrampolio dvare, Panevėžio rajone, įvyko tradicinis, jau septintasis Regioninės politikos forumas, kuris vėl tapo pagrindine šalies diskusijų platforma apie regionų ateitį. Forumo metu aptarti svarbiausi iššūkiai, su kuriais šiandien susiduria regionai, taip pat pokyčiai, kurių reikia tam, kad būtų užtikrinta tolygi regionų plėtra, socialinis teisingumas, geresnė gyvenimo kokybė šalies regionuose.

„Regioninė politika turi keistis. Pokyčius turi atnešti dvidešimtosios Vyriausybės programa. Jeigu tikrai norime pokyčių, dėl jų reikia susitarti. Dėl pokyčių, kurių laukia žmonės, kurių laukia savivalda ir regionai“, – pabrėžė laikinai vidaus reikalų ministro pareigas einantis Vladislav Kondratovič, sakydamas sveikinimo žodį forumo atidaryme.

1,6 MLRD. EURŲ LIETUVOS REGIONAMS: INVESTICIJOS ĮGAUNA PAGREITĮ

Regionų plėtros planams įgyvendinti iki 2030 m. skirta 1,6 mlrd. eurų Europos Sąjungos fondų lėšų. Šios investicijos skirtos savivaldybių parengtiems projektams, kurie prisidės prie viešųjų paslaugų kokybės, darbo vietų kūrimo, infrastruktūros, aplinkosaugos bei kitų svarbių sričių regionuose stiprinimo.

„Šiuo metu sudarytos finansavimo sutartys arba konkretūs projektai jau vertinami beveik dviem trečdaliams šios sumos. Taigi įgyvendinimas įsibėgėja, tačiau vis labiau artėja ir finansinio laikotarpio pabaiga, 2029-ieji. Sparta dėl spartos – ne mūsų tikslas. Tačiau turime išnaudoti visas galimybes, kurias mums suteikia ES fondai ir Regionų plėtros programa“, – teigė V. Kondratovič.

Jis taip pat pabrėžė, kad būtina diversifikuoti finansavimo šaltinius ir neapsiriboti vien ES fondais.

REGIONINĖ POLITIKA: NE VIEN INVESTICIJOS, BET IR ATSAKOMYBĖ UŽ POKYČIUS

Nuo 2021 m. veikiančios Regionų plėtros tarybos turi teisinį savarankiškumą ir sprendimų teisę, tačiau galimybės investuoti pagal regionų poreikius – išlieka ribotos.

„Planuojant ES investicijas, savivaldos dalyvavimas neturėtų būti formalus – savivaldybės būtina galimybė pačioms formuoti savo lūkesčius ir poreikius, o ne veikti pagal iš viršaus nuleidžiamas „žaidimo taisykles“. Ne mažiau svarbu ir tai, kad atėjus kitam finansiniam periodui su suplanuotais projektais galėtume judėti į priekį iš karto, o ne laukti dvejus ar daugiau metų, kaip šį kartą. Tokios pauzės neigiamai veikia tiek viešuosius finansus, tiek verslą, tiek ES investicijų panaudojimo kokybę ir kiekybę“, – sakė Audrius Klišonis, Lietuvos savivaldybių asociacijos prezidentas, Plungės

rajono meras. Pasak jo, savivaldybės susiduria su aplinkosauginėmis problemomis, tačiau joms spręsti skirtas finansavimas dažnai būna nepritaikytas realioms situacijoms: „Pavyzdžiui, žaliųjų autobusų programa sukurta taip, kad ja beveik neįmanoma pasinaudoti. Savivalda norėtų daugiau lankstumo ir nestandartinių sprendimų, tačiau užsižaidžiamė su taisyklėmis ir galų gale derliaus nepasiimame laiku.“

Finansų viceministro Januš Kizenevič teigimu, į išmoktas pamokas būtina atsižvelgti rengiantis naujam finansavimo laikotarpiui. Naujojo laikotarpio reglamentų projektai numato galimybę turėti konkrečios šalies regioninei politikai skirtas investicijas. Nors derybos dėl jų dar tik prasidės, jau dabar akivaizdu, kad Sanglaudos politika išliks vienas iš svarbiausių Europos Sąjungos socialinės ir regioninės politikos prioritetų. Todėl Lietuva turi pasiruošti aktyviai ginti savo regioninės politikos interesus.

BŪSTO PRIEINAMUMAS REGIONUOSE: IŠŠŪKIAI IR GALIMI SPRENDIMAI

Forumo antroji diskusija išryškino kitą aktualų klausimą – būsto prieinamumą regionuose. Diskusijos dalyviai sutarė – nėra vieno viską išsprendžiančio recepto, būtina atsižvelgti į konkretaus regiono specifiką ir ieškoti tikslinių sprendimų.

Kaip pažymėjo urbanistas Johan De Wachter, tokiose šalyse kaip Nyderlandai, apie 30 proc. būsto skiriama socialiniams poreikiams. Tai leidžia užtikrinti, kad net ir mažiausias pajamas gaunantys žmonės gali gyventi kokybiškuose namuose patraukliose vietose.

Diskusijos metu ekspertai pažymėjo, kad remiantis tarptautine praktika, būtina skatinti mišrią plėtrą – pavyzdžiui, kad statytojai naujuose kvartaluose įrengtų dalį būsto socialiniams poreikiams, o savivaldybės – prisidėti infrastruktūros plėtra ar mokestinėmis lengvatomis.

Sociologas Tadas Šarūnas iš Vilniaus universiteto atkreipė dėmesį į alternatyvius modelius – būsto kooperatyvus, kurie Vokietijoje sudaro apie 5 proc. rinkos. Tokiuose projektuose būsimeji gyventojai patys prisideda prie finansavimo, o savivaldybė remia žemė ar kita forma. Tai gali tapti viena iš kryptų sprendžiant būsto prieinamumo klausimą Lietuvoje.

ATSPARUMAS REGIONUOSE – RAKTAS Į NACIONALINĮ SAUGUMĄ

Atsparumas – vis dažniau tampa ne tik regionų plėtros, bet ir nacionalinio saugumo klausimu. Rusijos agresija, pandemija, migracijos krizė – visa tai paveikė pasienio regionų ekonomiką ir socialinį stabilumą. Šiandien svarbu ne tik investuoti į infrastruktūrą ar

Forumo dalyviai – LSA prezidentas Audrius Klišonis su Plungės rajono savivaldybės komanda ir vidaus reikalų ministru Vladislavu Kondratovič.

viešąsias paslaugas, bet ir stiprinti piliečių informacinį raštingumą, vietos bendruomenių įgalinimą ir kritinės infrastruktūros saugumą.

Tytty Maatta netoli Rusijos sienos esančio Suomijos regiono merė pabrėžė, kad kaip regiono vadovė turi analizuoti visas grėsmes vietos ekonomikai. Nuolat siūlyti sprendimus, kad regionas išliktų gyvybingas. Ji taip pat pažymėjo, kad Suomijoje nuolat akcentuojama, kad žmonės privalo turėti atsargų 72 valandoms, kad išgyventų ir galėtų pasirūpinti savimi.

Šiaurės ministrų ministro tarybos biuro Lietuvoje vadovas Ole Andreas Lindeman: „Jeigu regionuose nebus būsto, nebus šviesos, nebus paslaugų – tai nebus žmonių ir nebūsime atsparūs“. Jis pateikė savo šalį Norvegiją kaip vieną iš pavyzdžių, kad ji yra labai decentralizuota.

„Esu iš savivaldybės, kuri ribojasi su Baltarusija, turime 130 km sienos su Baltarusija. Turime 30 km nuo mūsų miestelio pastatyti atominę elektrinę, matėme migrantus, kurie ėjo iš Baltarusijos, tad gyvena tarp drąsių žmonių“, – kalbėjo Švenčionių rajono savivaldybės meras Rimantas Klipčius.

Jis pabrėžė, kad viena iš savivaldos funkcijų kurti gerą santykį tarp žmonių ir institucijų, o didėjant geopolitiniam nestabilumui, stiprūs, atsparūs regionai tampa nebe pasirinkimu, o būtinybe. Jeigu galvojame, kad laisvė yra iškovota ir nereikės kovoti daugiau, tai dabar yra kitaip.

Pabrėžtina, kad vis dėlto žmonės turėtų prisimti atsakomybę ir už save.

Forumo tikslas – skatinti atvirą diskusiją, bendradarbiavimą ir ieškoti praktinių sprendimų, kaip pasiekti visos Lietuvos tolygų, tvarų ir atsparų vystymąsi.

Regioninės politikos forumą organizuoja Vidaus reikalų ministerija kartu su VšĮ Centrine projektų valdymo agentūra.

Parengta pagal VRM ir LSA inf.

BENDRYSTĖS IR BIČIULYSTĖS KLUBAS PO ATVIRU DANGUMI

Renginį vainikavo legendinis virėjų šokis.

Rugsėjo 6 d. jau 17 kartą etnografinio Mažosios Lietuvos regiono Rusnės saloje vyko Tarptautinis žuivenės virimo čempionatas. Komandų šefams, garbingiems svečiams ir rėmėjams užrištos unikalios prijuostės su čempionato logotipu ir ES vėliava. „Katilų alėjoje“ vyko varžytuvės dėl Žuivenės virimo čempionato nugalėtojo žiedo, kurio steigėjas – Šilutės rajono savivaldybės meras Vytautas Laurinaitis. Kaip sakė čempionato sumanytojas Marijus Budraitis, tai nėra tik kulinarinis renginys, o tikras „bendrystės ir bičiulystės klubas po atviru dangumi“. Renginį vainikavo legendinis virėjų šokis.

Neįtikėtina: čempionate pirmą kartą dalyvavę Indijos ambasados darbuotojai, vadovaujami paties ambasadoriaus, absoliučioje įskaitytoje

tapo čempionais. Komandos „Indijos skonis“ virėjai Methiu Maiti įteiktas 17-ojo tarptautinio žuivenės virimo čempionato nugalėtojo žiedas.

Žuvies sriubos kategorijoje pirmą vietą iškovojo „Šilutės priešgaistrinė gelbėjimo tarnyba“ su virėju Artūru Džalagonija, tradicinės žuivenės kategorijoje triumfavo „Giminės žuivenė“ iš Pagėgių (virėja Laima Bitinienė). Jiems įteikti savivaldybės administracijos direktoriaus Andriaus Jurkaus ir Šilutės seniūno Raimondo Steponkaus specialieji prizai.

Žuivenės čempionato idėja jau sklinda po Lietuvą: Palūšėje vyksta šventė „Trauk stintelę“, Trakuose – žuivenės virimo varžytuvės „Nuo Kuršmarių iki Galvės“, tikimasi sukurti tokią tradiciją ir Skuodo rajone.

Čempionato sumanytojas Marijus Budraitis: tai tikras bendrystės ir bičiulystės klubas po atviru dangumi.

Vienintelis autentiškas Šilutės rajono savivaldybės mero Vytauto Laurinaičio dovanojamas Absoliutaus žuivenės virimo čempiono žiedas įteiktas komandos „Indijos skonis“ virėjai Methiu Maiti (centre). Komandai įteiktas ir specialus komisijos narių prizas – rūkytas šamas.

Panevėžio rajono savivaldybės komanda pasivadinsiu „Lino ir stumbro brolija“ užėmė garbingą II vietą. Komandos kapitonu buvo išrinktas meras Antanas Pocius, o pagrindiniu virėju – Krekenavos seniūnijos seniūnas Vaidas Kaušakys.

IKI SUSITIKIMO XVIII TARPTAUTINIAME ŽUVIENĖS VIRIMO ČEMPIONATE!

Nuoširdžiai dėkoju Jums už dalyvavimą XVII tarptautiniame žuivenės virimo čempionate – renginyje, kuris jau tapo ne tik mūsų krašto, bet ir visos Lietuvos kulinarinio paveldo švente.

Komandų išradingumas, meistriškumas, šventės svečių geranoriška nuotaika ne tik pripildė Šilutės kraštą gardžių kvapų, bet ir subūrė bendruomenes, suartino žmones iš įvairių miestų, regionų bei šalių ir dar kartą parodė, kad žuivenė – tai daugiau negu patiekalas. Tai – mūsų tapatybės, tradicijų ir svetingumo simbolis.

Nuoširdžiai dėkoju ir mūsų miesto užsienio partneriams, atvykusiems iš Skadovsko (Ukraina), Saldus (Latvija), Gdanskio Prušco (Lenkija) bei Savivaldybės draugams iš Indijos. Jūsų dalyvavimas šventėje dar labiau sustiprino draugiškus ir prasmingus tarptautinius ryšius.

Dėl geriausiųjų titulo ir išskirtinio žuivenės čempiono žiedo šiais metais varžėsi 67 Lietuvos bei užsienio komandos. Pasiektas rekordas – išvirta 4 tonos 550 litrų žuivenės.

Ačiū šio renginio organizatoriams ir visiems dalyviams, puoselėjantiems Pamario krašto dviasią! Iki susitikimo XVIII tarptautiniame žuivenės virimo čempionate!

Šilutės rajono savivaldybės meras Vytautas Laurinaitis